

בס"ד

מחשבת הסייעוד

תוכנית לתואר שני-מבח"ר

290.4803

שנה"ל תשפ"א סמסטר ב'

מרצה: דר' שרה שחף RN; PhD

המיקום: כנראה בכיתה הוירטואלית, בזום. נקווה שאולי נוכל בכל זאת להפגש בכיתה האמיתית.

הקורס יתקיים בימי ב' החל מ 26.4.21 בין השעות 10:15 – 13:45

מפגשים אישיים בתיאום מראש:

sshachaf@univ.haifa.ac.il

כתפקיד חברתי מוכר מזה אלפי שנים, עובר הסייעוד התמקצעות בתהליך שלא הסתיים. בתהליך זה ניתן לזהות צמתים היסטוריים מכוננים, צמיחה מול תסכולים, ויכוחים פוליטיים וקונפליקטים פנים פרופסיונאליים: האתוס מול הפרקטיקה, התיאוריה מול המעשה, הקריירה מול האידיאולוגיה, היררכיות של תפקידים ופעילויות, אליטות מקצועיות.

לאור זאת יש מקום להעמיק ולדון במהותו של הסייעוד ולשאול: מהו הסייעוד? מהי זכות קיומו החברתית? כיצד הוא ממש אותה? האם יש לראות בו עיסוק שהוא משלח יד בלבד, או שמא ניתן לזהות בו מאפיינים אמנותיים? האם הדינמיקה של הפעילות הסייעודית מהדהדת שינויים של תפיסת עולם? כיצד מאפיינים תרבותיים משפיעים על עיצוב תפיסת עולם מקצועית - אישית בישראל?

בקורס זה נעסוק בשאלות אלה בהקשרים היסטוריים של התפתחות הסייעוד, תוך בחינה ביקורתית של טקסטים מרכזיים במחשבת הסייעוד. במרכז הדיון יעמוד הסייעוד בישראל כחלק בלתי נפרד של הסייעוד בעולם המערבי.

תכנים מרכזיים:

- מהי הגות? האם היא יכולה להשתלב בחיי העשייה?
- צמתים מכוננים בהתפתחות הסייעוד- פילוסופיה והיסטוריה.
- תיאוריות מרכזיות בסייעוד
- היבטים חברתיים, פוליטיים ומגדריים של מעמד הסייעוד.
- שימוש בהגות ככלי לברור קונפליקטים פנים מקצועיים.

מתודולוגיה: הרצאות, דיונים, ברור עמדות, ניתוח טקסטים ויעוץ אישי וקבוצתי.

דרישות הקורס: נוכחות חובה בכל השיעורים תוך השתתפות פעילה.

הערכה: ציון עובר בקורס: 65

1. השתתפות פעילה- 20%
2. הגשת רפרט 20%
3. עבודה מסכמת: 60%

***הנחיות להגשת הרפרט ותדריך לעבודה מסכמת יינתנו במהלך הסמסטר.

רשימת קריאה מומלצת:

1. ברטל, נ. (2005). חמלה וידע- ראשית מקצוע הסיעוד בארץ ישראל, 1918 – 1948. הוצאת יד בן צבי, ירושלים.
2. ברטל, נ. (2015). לצדך בדרך. פרקי היסטוריה של הסיעוד הישראלי 1936 – 2012. הוצאת כרמל, ירושלים.
3. חסון, ש. (2008). "הסיעוד בישראל – המצב המשפטי הנוכחי, המוצע והרצוי". רפואה ומשפט, 39.
4. מן, מ. (2016). "סטטוסקופ ומחרשה". בנתיב המרפאה בקיבוצים. התפתחות שירותי הבריאות בקיבוצים 1910-1948. הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר שבע.
5. ריב"א, ש. (2001). "העברת פעולות מרופאים לאחיות: צו השעה לאישור מערך הסמכות בין מקצועות הבריאות". רפואה ומשפט, ספר היובל, 386-398.
6. שחף, ש. (2014). אחות טובה ד"ה-הסיעוד בין אידיאל למציאות, ישראל 1960-1995. רסלינג. תל אביב.
7. תורן,א; פיקר,א. (2009). מנהיגות בלבן. ניהול סיעוד בבתי חולים. הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
8. Alligood, M.R, & Tomey, A.M. (2002). "Introduction to Nursing Theory: History, Terminology and analysis". In: Nursing Theorists and Their Work. Mosby, Inc. pp. 3-13.
9. Austgard, K. (2006). "The Aesthetic Experience of Nursing". Nursing Philosophy, 7, pp.11-19.
10. Blondeau, D., (2002). "Nursing Art as Practical Art: The necessary relationship between nursing art and nursing ethics". Nursing Philosophy, 3, pp. 252-259.
11. van der Cingel, M. and Brouwer, J. (2021), What makes a nurse today? A debate on the nursing professional identity and its need for change. Nursing Philosophy. <https://doi.org/10.1111/nup.12343>
12. Gordon, S. (2005). "Designing the Doctor-Nurse Game". In: Nursing Against the Odds. How Health Care Cost Cutting, Media Stereotypes and Medical Hubris Undermine nurses and Patient Care. Cornell University Press. Pp. 55-75.
13. Green, C. (2018). "A Philosophical Model of the Nature of Nursing". Nursing Research. Volume 67 - Issue 2 - p 93-98 . doi: 10.1097/NNR.0000000000000247
14. Kikuchi, J.F. ((2004)."Towards a Philosophic theory of Nursing". Nursing Philosophy, 5, pp. 79 - 83
15. Kuhse, H. (1997). "A History of Subservience". In: Caring: Nurse, Women and Ethics, Blackwell, London. UK. 13-31.
16. Manara, DF, Giannetta, N, Villa, G. Violence versus gratitude: Courses of recognition in caring situations. Nurs Philos. 2020; 21:e12312. <https://doi-org.ezproxy.haifa.ac.il/10.1111/nup.12312>
17. Melosh, B. (1989). "Not Merely a Profession": Nurses and Resistance to Professionalization. American Behavioral Scientist, vol. 32, No.6. Sage publication, Inc. pp. 668-679.
18. Wolf, K.A (2006). "The Slow March to Professional Practice". In: Andrist, L.C., Nicholas P.K & Wolf, K.A. (Editors). A History of Nursing Ideas. Jones and Bartlett Publishers, Massachusetts, USA. Pp 305 - 318